

การใช้การประกวดเป็นฐานการเรียนรู้การสอนในรายวิชาของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Using Contest As a Base-Learning for Courses in Communication Arts, Faculty of
Management Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

กรรกฎ จำเนียร¹

Korrakot Chamnian

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้
การประกวดเป็นฐานและพัฒนา

รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้การประกวดเป็นฐานในการเรียนการสอน โดย
วิธีศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์อาจารย์ที่ใช้การประกวดในรายวิชาของหลักสูตรนิเทศ
ศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อหาข้อมูลมา
พัฒนารูปแบบการสอนและใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่ผ่านการประกวด
ในรายวิชาดังกล่าว จำนวน 35 คน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น
แบบสอบถามและแบบวัด จำนวน 24 ข้อ เพื่อหาค่าของความพึงพอใจในการเข้าร่วม
การประกวด ผลจากการวิจัยพบว่า

1. จากข้อมูลในแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยเพศชาย จำนวน
6 คน และเพศหญิง จำนวน 27 คน จากข้อมูลความพึงพอใจของนักศึกษาต่อ
การใช้ประกวดเป็นฐานในการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจมาก
ความหลากหลาย ของกิจกรรม ร้อยละ 66 และนักศึกษาคิดว่าการประกวดที่ตนเอง
ประกวดตรงกับศาสตร์ที่ได้เรียนในระดับความพึงพอใจระดับมากที่สุด ร้อยละ 66 ในด้าน
ความพึงพอใจ ของนักศึกษาต่อการเข้าร่วมการประกวดเพื่อเป็นฐานในการเรียนการสอน
นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก ในประเด็นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์

---

¹ อาจารย์ หลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

และนำความรู้ในหลายวิชามาประยุกต์ ร้อยละ 60 สอดคล้องกับความสนใจในรายวิชาที่นักศึกษาเรียน ร้อยละ 63

2. คณาจารย์ที่ใช้การประกวดเป็นฐานในการประกวดมีแนวคิดที่อยากให้เพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจ ส่งเสริมความกล้าแสดงออก และได้ประยุกต์สิ่งที่นักศึกษาได้เรียนมาใช้ประโยชน์ ฝึกนิสัยของการเป็นผู้ใฝ่รู้และมีความคิดสร้างสรรค์ผ่านการประกวด และเพื่อเป็นการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์และเป็นเครื่องรับประกันถึงคุณภาพการสอนของหลักสูตรวิทยาศาสตร์ เป็นเหมือนช่องทางที่ทำให้หลักสูตรเป็นที่รู้จักและส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อของนักศึกษารุ่นต่อไป

คำสำคัญ : การใช้การประกวด การเรียนการสอน

Abstract

This study aims to explore the satisfaction of students to use the contest as a base-learning and to develop patterns of teaching using the contest as a base-learning for teaching. Study method used interviews lecturers who using the contest as a base-learning for information to develop patterns of teaching and questionnaire data from students through a competition course has 35 students , which is a tool used to collect data, a questionnaire and a test of 24 questions to evaluate the attitudes and satisfaction in joining the contest.

Results of the study revealed that :

1. Lecturers used the contest as a base in the contest had the urge to strengthen pride. Promoting assertive and have students apply what they have learned to exploit. The habit of being a curiosity and creativity through the contest and to publish or release and a guarantee of the quality of teaching communication courses. The same way that the course is recognized and affect the admission of students to the next generation.

2. The questionnaire sample consisted of 6 males and 27 females for the attitudes and satisfaction of students to use the contest as a base to learn. The sample has the highest level of satisfaction for variety of activities, 66 percent, and students think that the contest like science which learning in the level of satisfaction at the highest level of 66 percent. In the satisfaction of students to participate in the contest to become the base for teaching. Students have high satisfaction levels. Issues to encourage students to think critically and apply knowledge in many subjects applied a 60 percent interest in accordance with the student course 63 percentage.

Keyword : The using contest, the teaching of courses

บทนำ

นิเทศศาสตร์เป็นศาสตร์แห่งการสื่อสารและเป็นพื้นฐานที่มนุษย์ต้องเรียนรู้และประยุกต์ใช้เพื่อการอยู่รอดในสังคม โดยเป็นศาสตร์ที่ต้องนำเสนอสารเพื่อให้ผู้รับสารได้รับสารตรงตามความต้องการตามข้อมูลที่ได้รับ ซึ่งผู้รับสารจะได้รับสารที่มีคุณภาพนั้นผู้ส่งสารต้องได้รับการฝึกฝนเรียนรู้จนชำนาญเพื่อให้สารที่ส่งออกไปเกิดความผิดพลาดและทำให้การสื่อสารเกิดการผิดพลาดได้นักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์เมื่อก้าวเข้ามาเรียนในสาขานี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้และฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญตามแขนงของศาสตร์ทางนิเทศศาสตร์ที่ตนได้ร่ำเรียนมา เพื่อความพร้อมเมื่อสำเร็จการศึกษาที่เต็มไปด้วยทักษะทางด้านความคิดและทักษะทางการปฏิบัติ โดยการฝึกฝนดังกล่าวอาจอยู่ในรูปของการอ่าน การเรียนรู้ทางทฤษฎี และการปฏิบัติ โดยการปฏิบัติตามผู้สอน นอกจากนี้ สิ่งที่จะทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และสร้างทักษะความชำนาญในวิชาชีพนิเทศศาสตร์ของตนคือ “การเสริมประสบการณ์จากการประกวดแข่งขัน” ที่ในปัจจุบันหลักสูตรได้เน้นให้ความสำคัญกับกิจกรรมดังกล่าวเพราะทางหลักสูตรเล็งเห็นว่าเป็นการเสริมประสบการณ์โดยตรงให้แก่นักศึกษา และสร้างโอกาสในการทำงาน โดยพยายามสอดแทรกการประกวด แข่งขัน เข้าเป็นกิจกรรมส่วน

หนึ่งในรายวิชาที่นักศึกษาได้ลงทะเบียนเรียนอย่างสม่ำเสมอ ปัญหาสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดภาวะงุนงงสงสัยและความต้องการที่จะแสวงหาความรู้เพื่อขจัดความสงสัยดังกล่าว การให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาจริงหรือสถานการณ์ปัญหาต่างๆ และร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และสามารถพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ อันเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ทศนา แหมมณี, 2555 :137-138)

นอกจากนี้ ในปัจจุบัน หน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานราชการและเอกชนต่างก็เห็นความสำคัญ โดยมีการส่งเสริมให้มีการประกวด เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์กรของตน สร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสร้างสนามเสริมประสบการณ์ให้นักศึกษาที่เข้าร่วม รวมถึงอาจจะแฝงการคัดเลือกนักศึกษาที่มีความสามารถเข้าทำงานในองค์กรเหล่านั้นในอนาคต จากฐานข้อมูลในเว็บ <http://www.contestwar.com/> ผู้วิจัยพบว่ามีการประกวดที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ทางด้านนิเทศศาสตร์จำนวนมาก และอาจเป็นช่องทางที่จะทำให้นักศึกษาสามารถเลือกประกวดและถือเป็นก้าวแรกที่จะทำให้นักศึกษาได้เลือกเส้นทางในวิชาชีพทางด้านนิเทศศาสตร์ที่ตนเองชอบ จึงเป็นที่มาและความสำคัญที่ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้การประกวดเป็นฐานการเรียนการสอนว่าส่งผลและเกิดประโยชน์ต่อนักศึกษาได้จริงหรือไม่ และควรมีรูปแบบที่ดีอย่างไรที่จะส่งผลดีทั้งผู้สอน มาตรฐานทางด้านวิชาการและผู้เรียนจากการมีการเรียนการสอนโดยใช้การประกวดเป็นฐาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาเกี่ยวกับการใช้การประกวดเป็นฐานการเรียนการสอน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้การประกวดเป็นฐานในการเรียนการสอน

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพผสมเชิงปริมาณ กล่าวคือ เชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม สำนวณความพึงพอใจต่อการเรียนในรูปแบบการเน้น การประกวดเป็นฐาน นักศึกษาในรายวิชาที่มีผลงานส่งเข้าประกวด ตลอดปีการศึกษา 2556 ซึ่งได้แก่นักศึกษากลุ่มนักศึกษาลัทธิสุตรนิเทศศาสตร์ แขนงวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ และแขนงการโฆษณา รวมทั้งสิ้น จำนวน 35 คนและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นอาจารย์ในหลักสูตรนิเทศศาสตร์ที่ใช้รูปแบบ การเรียน การสอนที่เน้นการใช้การประกวดเป็นฐานการเรียนการสอนจำนวน 3 คน โดยสัมภาษณ์ในประเด็นรูปแบบและลักษณะการเรียนการสอน ความคาดหวัง และ ผลลัพธ์ที่ได้

โดยสถานที่ในการดำเนินการวิจัยได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช คณะวิทยาการจัดการ หลักสูตรนิเทศศาสตร์

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนแบบใช้การประกวด เป็นฐานของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจ ในระดับความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องของการได้ใช้ความรู้ความสามารถที่ตนเองได้ เรียนมาใช้ในการประกวด แข่งขัน นอกจากนี้การได้ฝึกปฏิบัติจริง ใช้เครื่องมือจริงจาก การประกวด ทำให้เกิดความชำนาญในการใช้เครื่องมือ ซึ่งส่งผลต่อความพึงพอใจของ นักศึกษาที่มีระดับความถี่อยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกหัวข้อประเด็นประเมิน อันส่งผล จากการได้เข้าร่วมการประกวด แข่งขันนั่นเอง

ตาราง 1 ระดับความพึงพอใจ

ประเด็นการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ทศนคติด้านการเข้าร่วมกิจกรรม			
1.1 ความน่าสนใจของกิจกรรม	4.17	0.664	มาก
1.2 ความหลากหลายของกิจกรรม	4.11	0.583	มาก
1.3 กิจกรรมตรงกับศาสตร์ที่เรียน	4.20	1.587	มาก
1.4 ความถี่และระยะเวลาของการเข้าร่วมกิจกรรม	4.26	0.701	มาก
2. ทศนคติด้านทักษะ ความรู้ที่ได้จากการประกวด			
2.1 การประกวดทำให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น	4.49	0.658	มาก
2.2 การได้ฝึกปฏิบัติจริงในวิชาชีพ	4.57	0.502	มากที่สุด
2.3 ความแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับสมาชิกในกลุ่ม	4.06	0.765	มาก
2.4 บทบาทการเป็นผู้นำ	4.03	0.857	มาก
2.5 การมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรม	4.49	0.781	มาก
2.6 รู้จักเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว	4.54	0.561	มากที่สุด
2.7 เกิดความสามัคคีในกลุ่ม	4.37	0.690	มาก
2.8 ปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรม	4.29	0.622	มาก
3. การใช้การประกวดเป็นฐานมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในรายวิชา	4.40	0.695	มาก

นอกจากนี้ผลการสัมภาษณ์คณาจารย์ที่ใช้การประกวดในการเรียนการสอน
ต่อนักศึกษาสามารถ ทำให้แบ่งวัตถุประสงค์ของกิจกรรมดังกล่าว ได้เป็นหัวข้อดังนี้

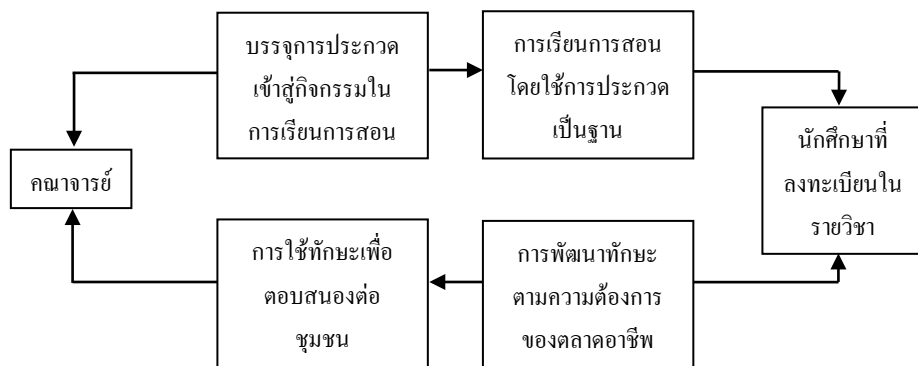
1. เพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจ ส่งเสริมความกล้าแสดงออก และได้
ประยุกต์สิ่งที่นักศึกษาได้เรียนมาใช้ประโยชน์ ฝึกนิสัยของการเป็นผู้ใฝ่รู้และมีความคิด
สร้างสรรค์ผ่านการประกวด เพราะทุกการประกวด การสร้างชิ้นงานแต่ละชิ้นนักศึกษาที่
เข้าประกวดจะต้องใช้ความคิดและนำเอาความรู้ที่ได้เรียนมาสร้างชิ้นงานเพื่อแข่งขันกับ
นักศึกษาจากต่างมหาวิทยาลัย เป็นความคิดที่ไม่ได้แค่ทำเพื่อส่งเอาคะแนนจาก

อาจารย์ แต่เป็นความคิดที่ใช้พลังสมอง พลังสร้างสรรค์อย่างมาก และเมื่อผลงานเหล่านั้นออกเป็นชิ้นงานสำเร็จและได้เข้าร่วมการประกวด นักศึกษาที่สร้างสรรค์งานเหล่านั้นจะเกิดความภาคภูมิใจและมีความใฝ่เรียนเพื่อสร้างตนให้เป็นนักคิด นักปฏิบัติที่ดีต่อไป

2. เพื่อเป็นการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์และเป็นเครื่องรับประกันถึงคุณภาพการสอนของหลักสูตรนิติศาสตร์ เพราะชิ้นงานของนักศึกษาที่เข้าประกวดเมื่อเข้าแข่งขันกับทางมหาวิทยาลัยอื่นๆ หากได้รับชัยชนะ หรือมีชื่อเข้ารอบในระดับส่วนกลาง ถือเป็นเครื่องเปรียบเทียบให้เห็นคุณภาพของหลักสูตรและคณาจารย์ที่ได้ให้ความรู้แก่นักศึกษากลุ่มดังกล่าว สร้างชื่อเสียงให้กับทางหลักสูตรให้เป็นที่ยอมรับและหากได้รับการเผยแพร่การประกวดดังกล่าวผ่านสื่อส่วนกลาง ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ เป็นเหมือนช่องทางที่ทำให้บุคคลภายนอกได้รู้จักหลักสูตรและส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อของนักศึกษารุ่นต่อไป

3. เพื่อเสริมการศึกษาให้ไม่จำกัดอยู่แค่ในตำรา ในห้องเรียนและเพียงคณาจารย์ผู้สอนเพียงอย่างเดียว ปัจจุบันทางคณาจารย์ที่เน้นการใช้การประกวดเป็นฐานการเรียนการสอนได้นำการประกวดเข้ามาเป็นหนึ่งในชิ้นงานและให้คะแนนภายในรายวิชา ส่งเสริมให้นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชาดังกล่าวจำเป็นต้องสร้างชิ้นงานเพื่อเข้าประกวด หากมองโดยผิวเผินดูเหมือนคณาจารย์บังคับและไม่ให้อิสระแก่ผู้เรียน แต่เจตนาที่แท้จริงของคณาจารย์ คือ ความต้องการจะเห็นนักศึกษาในรายวิชาของตนได้พบคำแนะนำจากคนอื่นที่ไม่ใช่แค่ผู้สอน เพราะทุกวันนี้การเรียนการสอนหากจะยึดแต่คำแนะนำของคณาจารย์ นักศึกษาจะไม่สามารถพัฒนาตนเองได้ตลอด บางครั้งคำแนะนำเหมือนกับลมที่ผ่านหูไป ไม่ได้พัฒนา แต่หากนำชิ้นงานเข้าประกวดและได้พบกับกรรมการที่ให้คะแนนในการประกวด นักศึกษาจะได้รับคำแนะนำที่ดีและแก้ที่เป็นจุดบอดได้ นักศึกษาจะได้พัฒนาตัวเองอย่างเห็นได้ชัด และจากการสัมภาษณ์คณาจารย์ ผู้วิจัยพบรูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้การประกวดเป็นฐาน โดยคณาจารย์ในหลักสูตรได้ใช้การประกวดเป็นฐานการเรียนการสอนในรายวิชาและพัฒนาูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบนี้อยู่เสมอๆ ผ่านการทวนสอบและบรรจุกิจกรรม

การประกวดให้อยู่ใน มคอ.3 มคอ.5 และกิจกรรมในการเรียนการสอน นอกจากนี้คณาจารย์ที่ใช้การประกวดเป็นฐานมีแผนที่จะต่อยอดโดยมองความต้องการของตลาดอาชีพเป็นหลัก เพิ่มแนวทางการพัฒนานักศึกษาที่นอกเหนือจากการประกวด แข่งขันเพียงอย่างเดียวมาเป็นการสร้างโครงงานในรายวิชาที่นักศึกษาได้เรียนนำไปพัฒนาชุมชนที่นักศึกษาได้เลือก เป็นการเรียนจริง ประกวดจริง และทำให้ชุมชนจริง เกิดประโยชน์จริง

ภาพ 1 รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้การประกวดเป็นฐาน

นอกเหนือจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า ปัญหาที่ทำให้การใช้ประกวดเป็นฐานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาภายในหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตเป็นปัญหาสำคัญและต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือ งบประมาณในการสนับสนุนนักศึกษา เพราะในปัจจุบันทางหลักสูตรไม่สามารถหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการประกวดที่คณาจารย์ส่งประกวดได้ทั้งหมด โดยเฉพาะการประกวดในระดับส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) จากปัญหาดังกล่าวจึงทำให้คณาจารย์ในหลักสูตรต้องปรับแนวทางการประกวดมาเป็นการประกวดในระดับภูมิภาคมากขึ้น ทำให้การใช้การประกวดเป็นฐานไม่สามารถตอบวัตถุประสงค์ที่คณาจารย์ต้องการได้ทั้งหมด

สรุปและอภิปรายผล

การเรียนการสอนโดยใช้การประกวดเป็นฐานสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-Based instruction) ที่ใช้โจทย์ของการประกวดเป็นฐานส่งเสริมให้นักศึกษาส่งงานเข้าประกวด สอดคล้องกับแนวคิดที่ทีศนา เขมมณี (2555, 137-138) กล่าวไว้ว่า ปัญหาสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดภาวะงุนงง สงสัยและความต้องการที่จะแสวงหาความรู้เพื่อขจัดความสงสัยดังกล่าว การให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาจริงหรือสถานการณ์ปัญหาต่างๆ และร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหาต่างๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และสามารถพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ อันเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก เป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา และฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหา ร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหานั้น รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ เกิดทักษะกระบวนการคิด และกระบวนการแก้ปัญหาต่างๆ

และสอดคล้องกับความคิดในเรื่องบทบาทของผู้สอนผู้เรียน ที่เสริมการศึกษาให้ไม่จำกัดอยู่แค่ในตำรา ในห้องเรียนและเพียงคณาจารย์ผู้สอนเพียงอย่างเดียว คณาจารย์ได้เน้นการใช้การประกวดเป็นฐานการเรียนการสอนนำการประกวดเข้ามาเป็นหนึ่งในชิ้นงานและให้คะแนนภายในรายวิชา ส่งเสริมให้นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชาดังกล่าวจำเป็นต้องสร้างชิ้นงานเพื่อเข้าประกวด การสอนแบบการแก้ปัญหาผ่านการประกวดนั้น เป็นอีกบทบาทสำคัญของผู้สอน คือ ต้องให้โอกาสผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพการณ์ที่เป็นปัญหา โดยปัญหานั้นควรสัมพันธ์กับแนวทางและหลักการที่ได้เรียนในชั้นเรียนด้วย ผู้สอนจะต้องช่วยให้ผู้เรียนระบุปัญหาและสภาพพื้นฐานของปัญหา เพื่อให้นักเรียนแน่ใจว่ารู้สึกและเข้าใจปัญหาก่อนลงมือแก้ไขและผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและระมัดระวังการเกิดอคติในการรับรู้ปัญหา

ซึ่งอาจจะมีผลต่อการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาได้ด้วย ในขั้นตอนของการไปศึกษาหรือดำเนินการในการแก้ปัญหาตามที่ได้สรุปแนวทางไว้แล้วนั้น จำเป็นที่ผู้สอนจะได้ติดตามดูแลเป็นระยะๆ ด้วย โดยเฉพาะการมีความกล้าตัดสินใจและมีความคิดใหม่ควมคู่กันไป (วัลลีย์ สัตยาชัย, 2547 : 50; ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2555 : 70)

นอกจากการสัมภาษณ์คณาจารย์ที่ใช้การประกวดเป็นฐานในการเรียนการสอนแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ได้ผ่านการประกวดเป็นฐานในการเรียนการสอน และผลจากการวิจัยพบว่าข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่มีเพศชายจำนวน 6 คน และเพศหญิง จำนวน 27 คน สิ่งที่เห็นได้ชัดจากข้อมูลดังกล่าวคือทัศนคติหรือความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการประกวดเป็นฐานมีระดับความพึงพอใจมากในเรื่องความน่าสนใจและความหลากหลายของกิจกรรม และนักศึกษาคิดว่าการประกวดที่ตนเองประกวดตรงกับศาสตร์ที่ได้เรียนในระดับความพึงพอใจระดับมากที่สุด นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าการประกวดทำให้เกิดการเรียนรู้ในศาสตร์มากขึ้น และเสมือนตนเองได้ฝึกปฏิบัติตนในวิชาชีพจริง เป็นการฝึกตนเองให้เกิดพลังและความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานชิ้นงานเพื่อเข้าประกวด เกิดมุมมองในการมองเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของตนเองที่ถือว่าเป็นคุณลักษณะที่ดีของนักนิเทศศาสตร์มืออาชีพ

ด้านความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเข้าร่วมการประกวดเพื่อเป็นฐานในการเรียนการสอน ผู้วิจัยพบว่าทุกประเด็นการประเมินนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และมาก ไม่ว่าจะเป็นประเด็นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์และนำความรู้ในหลายวิชามาประยุกต์ ประเด็นการประกวดเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประเด็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ประเด็นรูปแบบกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจในรายวิชาที่นักศึกษาเรียน ประเด็นระยะเวลาการประกวดที่มีความเหมาะสม ประเด็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามและช่วยเหลือในการแก้ปัญหา และประเด็นความพึงพอใจโดยรวมในการเข้าร่วมการประกวดเพื่อเป็นฐานในการเรียนการสอนในรายวิชาของหลักสูตรนิเทศศาสตร์

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลที่ได้สิ่งที่ถือเป็นข้อแนะนำเพื่อการพัฒนา คือ การที่มื่อนักศึกษาเลือกตอบระดับความพึงพอใจในระดับที่น้อยที่สุดการแลกเปลี่ยน

ประสบการณ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม ประเด็นบทบาทการเป็นผู้นำ และประเด็น การส่งเสริม ให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์และนำความรู้ในหลายวิชามาประยุกต์ และ ประเด็นด้านรูปแบบกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจในรายวิชาที่นักศึกษาเรียน ถือเป็น อีกมุมมองหนึ่งของนักศึกษาที่คณาจารย์ภายในหลักสูตรต้องพัฒนาและให้นักศึกษา ทุกคนได้เห็นประโยชน์จากการประกวดอย่างแท้จริง

จากข้อมูลในแบบสอบถาม ผู้วิจัยพบว่าผลที่ได้สอดคล้องกับลักษณะการจัด การเรียนการสอนและกระบวนการภายใต้แนวคิดการจัดการเรียนสอนโดยใช้ปัญหาเป็น หลัก (Problem-Based instruction) ที่ลักษณะการเรียนการสอนประกอบด้วย

1. ผู้สอนและผู้เรียนมีการร่วมกันเลือกปัญหาที่ตรงกับความสนใจหรือ ความต้องการของผู้เรียน
2. ผู้สอนและผู้เรียนมีการออกไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือผู้สอนมี การจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา
3. ผู้สอนและผู้เรียนมีการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา และหาสาเหตุของปัญหา
4. ผู้เรียนมีการวางแผนการแก้ปัญหาร่วมกัน
5. ผู้สอนมีการให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนใน การแสวงหาแหล่งข้อมูล การศึกษาข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
6. ผู้เรียนมีการศึกษาค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
7. ผู้สอนมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่ หลากหลายและพิจารณาเลือกวิธีที่เหมาะสม
8. ผู้เรียนมีการลงมือแก้ปัญหา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปและ ประเมินผล
9. ผู้สอนมีการติดตามการปฏิบัติงานของผู้เรียนและให้คำปรึกษา
10. ผู้สอนมีการประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งทางด้านผลงาน และกระบวนการ และสอดคล้องกับกระบวนการในแนวคิดดังกล่าวก็คือ

การเตรียมการ

ผู้สอนจะต้องคำนึงเป็นประการแรกว่า การสอนแบบแก้ปัญหา นั้นเป็นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่จะพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียนเอง ผู้สอน จึงอยู่ในฐานะผู้จัดการให้มีการเรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหาในตัวของผู้เรียน การเตรียมขั้นตอนต่างๆ ไว้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ จึงเป็นกระบวนการเตรียมที่สำคัญ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2555 : 67) ไม่ใช่เตรียมเพื่อผู้สอนการสอน การเตรียมที่จะให้ได้มาซึ่งปัญหาของการตกลงเลือกปัญหาซึ่งกันและกัน การจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนดำเนินการเพื่อแก้ปัญหา การจัดกลุ่มผู้เรียน การกำหนดเวลา และแนวทางการประเมิน เป็นต้น แนวทางการเตรียมเหล่านี้จะต้องให้มีการตกลงร่วมกันกับชั้นเรียนอีกต่อหนึ่ง

การดำเนินการ

การดำเนินการแนวทางในการสอนเพื่อแก้ปัญหานั้น ควรเริ่มต้นการดำเนินการให้ผู้เรียนได้กำหนดปัญหาขึ้นเอง หรือร่วมกันกำหนดระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งอาจจะเป็นในรูปแบบของการตั้งโจทย์หรือเป็นกรณีศึกษา (Case study) ก็ได้

หลังจากนั้น จึงให้ผู้เรียนได้แสวงหาแนวทางการแก้ปัญหาหรือแนวทางแก้ไข ซึ่งอาจจะมีหลายแนวทาง แล้วให้ผู้เรียนเลือกวิธีการที่ดีที่สุด แล้วดำเนินการศึกษาการแก้ปัญหาตามแนวทางที่วางไว้ ในกระบวนการนี้ อาจจะเป็นการศึกษาในชั้นเรียน หรือไปศึกษาในสภาพการณ์ที่จริงของเรื่องนั้น (Experiential Learning) หรือเป็นสถานการณ์ จำลองด้วยเทคโนโลยีต่างๆ แทนก็ได้ ไม่เช่นนั้นก็อาจทำการวิจัย หรือเป็น Project แต่รูปแบบและแนวทางต้องนำไปสู่การเข้าใจปัญหาและการแสวงหาแนวทางแก้ไข รวมถึงขั้นตอนการแก้ไขด้วยพร้อมกันไป

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องบทบาทของผู้เรียนที่ต้องทำความเข้าใจถึงความสำคัญและความสำคัญของปัญหาในชีวิตจริงที่จะต้องเผชิญอยู่ตลอดเวลา นอกจากนั้นผู้เรียนต้องมีลักษณะของการแสวงหาทิศทางและรู้จักพิจารณาทางเลือกใหม่ๆ พร้อมทั้งจะทดลองเพื่อได้ทางเลือกใหม่ๆ เกิดขึ้นอีกด้วย

และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะและพฤติกรรม (เกคินี จุฑาวิจิตร, 2540 : 52) ระบุว่าเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับตัวแปร 2 กลุ่ม โดยมีการสื่อสารเป็นตัวแปรต้น หรือตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรตามคือ ความรู้ ทักษะ และ

พฤติกรรม ในการวัดความสำเร็จของการสื่อสารเพื่อการพัฒนา ก็จะพิจารณาและตรวจสอบว่าความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้รับสารมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกหรือไม่ ถ้าไม่เปลี่ยนแปลง อะไรคืออุปสรรค นอกจากนั้นยังอาจศึกษาความสัมพันธ์ในลักษณะสายโซ่ที่เริ่มจากความรู้ไปสู่ทัศนคติและกลายเป็นพฤติกรรมต่อไป

รวมถึงสอดคล้องกับบทความเรื่อง การประกวดแบบของนักศึกษาในสหรัฐอเมริกาของมาลินี ศรีสุวรรณ (2526 : 51-55) ที่ภายหลังจากการประกวดภายหลังจากการอบรม คณะทำงานการประกวดดังกล่าวได้ให้ระยเวลานักศึกษาได้ทำโครงการออกแบบในช่วงนี้มหาวิทยาลัยต้นสังกัดของนักศึกษาได้ตรวจสอบงานของนักศึกษาอย่างละเอียดและเลือกชิ้นงานที่ดีที่สุดเพียงไม่กี่ชิ้นร่วมส่งประกวดจริง โดยให้ข้อแนะนำและให้เวลา 4 อาทิตย์ให้นักศึกษาที่ผ่านคัดเลือกนำคำแนะนำของคณาจารย์ไปปรับปรุงชิ้นงาน ถือเป็นการคัดกรองและทำให้นักศึกษาที่ไม่ได้รับการคัดเลือกให้เกิดแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองเพื่องานประกวดครั้งต่อไป เมื่อชิ้นงานแต่ละชิ้นที่ได้ผ่านการคัดเลือก “ที่สุด” ของแต่ละมหาวิทยาลัยเพื่อเข้าร่วมการประกวดจริงแล้ว จะเป็นหน้าที่ของผู้มีประสบการณ์จะดูชิ้นงานของนักศึกษา โดยดูองค์ประกอบถึงความเป็นไปได้ของการสร้างจริง ไม่ใช่ชิ้นงานที่นักศึกษาคิดแล้วเป็นแค่ความเพ้อฝันสร้างไม่ได้ และเมื่อตัดสินผู้ที่รับรางวัลชนะเลิศ คณะกรรมการประกวดจะนำชิ้นงานเหล่านั้นนำเสนอต่อรัฐบาลหรือเอกชน เพื่อนำแบบที่ได้ไปสร้างจริงต่อไป

และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสายพิณ พุทธิสาร (2543 : 171-177) ปรากฏผลการวิจัยพบว่า การเตรียมการจัดกิจกรรม โรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมโดยจัดทำแผนปฏิบัติการและโครงการ โดยครูที่ปรึกษากิจกรรมเป็นผู้เขียนโครงการ มีการประสานงานในการอำนวยความสะดวกด้านอาคารสถานที่ มีการเชิญวิทยากรพิเศษ และศิษย์เก่าเพื่อช่วยในการจัดกิจกรรม งบประมาณในการจัดกิจกรรม ได้รับจากเงินบำรุงการศึกษาและเงินสมาคมผู้ปกครองและครู ครูที่ปรึกษากิจกรรมประชาสัมพันธ์การรับสมัครสมาชิกกับนักเรียนในห้องเรียน นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีไทย ปัญหาที่พบในการเตรียมการ

จัดกิจกรรม คือ สถานที่ฝึกซ้อมไม่เหมาะสม ขาดแคลนบุคลากรที่เกี่ยวข้องและงบประมาณไม่เพียงพอ

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การเรียนการสอนที่ใช้การประกวดเป็นฐานในรายวิชา ส่งผลดีต่อทั้งคณาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยผู้สอนสามารถออกแบบการสอนที่ใช้การประกวดเป็นชิ้นงานในรายวิชาของหลักสูตรฯ ส่งผลให้นักศึกษามีความมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะสร้างชิ้นงานให้ดีที่สุด ในขณะเดียวกันในส่วนของนักศึกษา การประกวดได้ช่วยให้นักศึกษาข้มชิดจำกัดของตนเอง พัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น และเป็นโอกาสที่ดีที่ได้เปิดโลกนอกเหนือจากห้องสี่เหลี่ยมที่ตนเองเรียน มีความชำนาญในวิชาชีพ และมีความพร้อมที่จะออกไปท้าทายในโลกของการทำงาน โดยมีเครื่องการันตีความสามารถคือผลงานจากการประกวดนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นโอกาสอันดีในการพัฒนานักศึกษา ให้มีความรู้ในศาสตร์ของตนเอง ถ้าทุกหลักสูตรควรที่จะมุ่งเน้นการประกวดเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนในรายวิชาของแต่ละหลักสูตรมากกว่านี้ ส่งผลให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง สร้างชื่อเสียงให้กับคณะและมหาวิทยาลัย

2. การใช้การประกวดเข้าเป็นส่วนหนึ่งในรายวิชา ส่งผลให้นักศึกษาได้เรียนรู้โลกของการทำงานผ่านชิ้นงานแต่ชิ้นงาน เสริมสร้างสามัคคีในคณะทำงาน และเกิดทัศนคติที่นักศึกษาจะติดตัวไปเมื่อสำเร็จการศึกษาและก้าวเข้าสู่โลกของการทำงาน

สำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกวด เชื่อมโยงกับพันธกิจอื่นๆ ที่มหาวิทยาลัยมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ เช่น การบริการวิชาการต่อชุมชน หรือการทำนุบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม ถือเป็นโจทย์ที่ผู้เป็นอาจารย์ยุคใหม่ ควรสร้างสถานการณ์ให้นักศึกษาได้คิดเป็น ปฏิบัติได้ และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

เอกสารอ้างอิง

- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2540). การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. นครปฐม : สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- ทศินา แชมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ : บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- ไพฑูรย์ ลินลารัตน์. (2555). หลักและเทคนิคการสอน ระดับอุดมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มาลี ศรีสุวรรณ. (2526). การประกวดแบบของนักศึกษาในสหรัฐอเมริกา. หน้าจั่ว. 3 (2526): 51-64
- วัลลี สัตยาชัย. (2547). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก รูปแบบการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : บัณฑิต.
- สายพิน พุทธิสาร. (2543). การศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนที่ได้รับรางวัลการประกวดวงดนตรีไทย ถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.